

Kaunid kevadõied varjuaias

REPRO

Veidrate ja samas elegantsete õitega kolmiklilled on paljude aednike meelest ühed kaunimad püsililled seas.

Kui aastaid tagasi esimest korda kolmiklilli (*Trillium*) nägin, mõtlesin, et on aga veidrikud. Aeg läks edasi ja nuputasin, mida küll aiasõbrad selles taimes leiavad: vaid kolm männaselist lehte õie all varrel. Püstise varre tipus aga püstine raotu või raoga longus õis. Kas pole sürrealistlik!

Aastad kulgesid ja hakkasin selle taime välimusega harjuma. Suure armastuseni läks veel aega. Nüüd on mul ehk paarkümmend nime-tust neid veidrikke. Enamik kolmiklilli on tellitud USAst, osa saadud taimede vahetuse kaudu Taanist.

Kolmiklilled pärinevad Põhja-Ameerikast (35 liiki) ja Ida-Aasiast (viis-kuus liiki). Perekond jaguneb õieraagudega ja raotute õitega alamperekonaks.

Oma ladinakeelse nime on kolmiklill saanud lehtede ja õieosade kolmetise asetuse järgi. Õis, mis koosneb kolmest rohelisest tupplehest ja kolmest värvilisest kroonlehest, ilutseb kolme lehte taustal, mis paiknevad kimbuna varre tipus. Laimunajad lehed on umbes 10 cm pikkused ja hoiavad horisontaalselt.

Osaliikidel on õied otse lehekolmiku peal n-õ istuvalt, osal tõstab õieraag õie lehtede tasapinnast kõrgemale. Õied on tavaliselt valged või punased, aga leidub ka kollaseid ja kahvaturohelisi.

Paljudel liikidel on kirjud lehed, neid katab ebakorrapärane heledatest või tumedatest laikudest dekoratiivne muster.

Varjulise metsa lill

Looduses kasvavad kolmiklilled poolvarjulistes metsades savikal neutraalsel kuni happelisel niiskel mullal. Suurem osa kolmiklilli ar-

Kolmiklilled pääsevad paremini mõjule suurema rühmana. Pildil suureõeline kolmiklill.

mastab neutraalset või kergelt happelist mulda.

Aga on ka erandeid. Väga happelist mulda vajab lainjas kolmiklill (*T. undulatum*). Neutraalset kuni aluselist kasvukohta armastavad suur kolmiklill (*T. chloropetalum*), talbjas kolmiklill (*T. cuneatum*), püstine kolmiklill (*T. erectum*), suureõeline kolmiklill (*T. grandiflorum*), kollane kolmiklill (*T. luteum*), munajas kolmiklill (*T. ovatum*) ja raotu kolmiklill (*T. sessile*).

Kuigi kolmiklilled on metsataimed, saavad mõned liigid hakkama ka päikeselisel kohal, kui on piisavalt niiskust. Sellised on püstine kolmiklill, suureõeline kolmiklill moondkolmiklill (*T. smallii*) ja munajas kolmiklill.

Hästi niiskes paigas tahab kasvada aga kamtsatka kolmiklill (*T. camtsatcense*).

Enamik kolmiklilli kasvab 30–40 cm kõrguseks.

Esimesed liigid hakkavad meil õitsema juba aprilli lõpus, viimased mai lõpus. Nii on kogu lehekuu keskel näha aias nende põnevaid õisi. Taime maapealsed osad kuivavad suve teiseks pooleks.

Lehepraht jätke peenrale

Metsalillena tahab kolmiklill ka aias kasvada varjulises nurgas, kus muld on niiske vihmavaeselgi ajal. Taime mitme cm jämedused külmulised risoomid ei talu läbikui-vamist.

Kolmiklilled on meil külmakindlad. Kui kasvukoht on sobiv, ei vaja nad väetamist. Vajadusel võib neid turgutada rodoväetisega. Küll võiks aga mahalangenud lehed ja peenemad oksad jätta taimede vahele, et imiteerida looduslikku kasvukohta.

Niisugused leheprahi ja oksarisuga kaetud peenrad ei jäta just kõige korralikuma aedniku muljet,

ÕITSEAEG

Õisi aprilli lõpust mai lõpuni

Aprillil õitsevad roheline, raotu, unajas ja oja-kolmiklill.

Mai alguses õitsevad suureõeline, talbjas, suur, kamtsatka ja püstine kolmiklill.

Mai lõpus – longus, lainjas, kollane, moond- ja käänd-kolmiklill.